

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ساخت ترانسفورماتور

دوره دوم متوسطه

شاخه: کاردانش

زمینه: صنعت

گروه تحصیلی: برق و رایانه

رشته مهارتی: ماشین‌های الکتریکی

نام استاندارد مهارتی مبنا: تعمیر کار ماشین‌های الکتریکی درجه (۲)

کد استاندارد متولی: ۸-۵۳/۴۷/۲/۴

عنوان و نام پدیدآور	: ساخت ترانسفورماتور: شاخه کاردانش، زمینه صنعت، گروه تحصیلی برق و رایانه، رشته مهارتی: ماشین‌های الکتریکی [کتاب‌های درسی]: ۳۱۰۱۷۳، مؤلف علی عراقی؛ برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش.
مشخصات نشر	: تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۹ ص. : مصور (بخش رنگی): ۲۸×۲۱ س.م.
شابک	: ۹۶۴-۰۵-۱۲۰۴-۴
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ اول.
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع و شناسه افزوده	: ترانسفورماتورها الف. عراقی، علی، ۱۳۳۰- ب. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش ج. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
رده‌بندی دیویی	: ۶۰۵ ک ۳۷۳
رده‌بندی کنگره	: TK ۲۵۵۱/۲ س ۱۳۹۲. شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۳۳۴۵۴

همکاران محترم و دانش‌آموزان عزیز:
پیشنهادهای و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران- صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی
فنی و حرفه‌ای و کاردانش ارسال فرمایند.
پیام نگار (ایمیل) tvoccd@Roshd.ir
وب گاه (وب سایت) www.tvoccd.medu.ir

محتوای این کتاب در سال ۱۳۸۹ برای انطباق با استاندارد مهارت تعمیر کار ماشین‌های الکتریکی درجه (۲)
کد (۸-۵۳/۴۷/۲/۴) توسط کمیسیون برنامه‌ریزی رشته الکتروتکنیک بازنگری گردید.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب: ساخت ترانسفورماتور- دوره دوم متوسطه - ۳۱۰۱۷۳

مؤلف: علی عراقی

ویراستار فنی: مجتبی انصاری‌پور

صفحه آرا و رسام: سها همایی

آماده سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹ دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب سایت: www.Chap.sch.ir

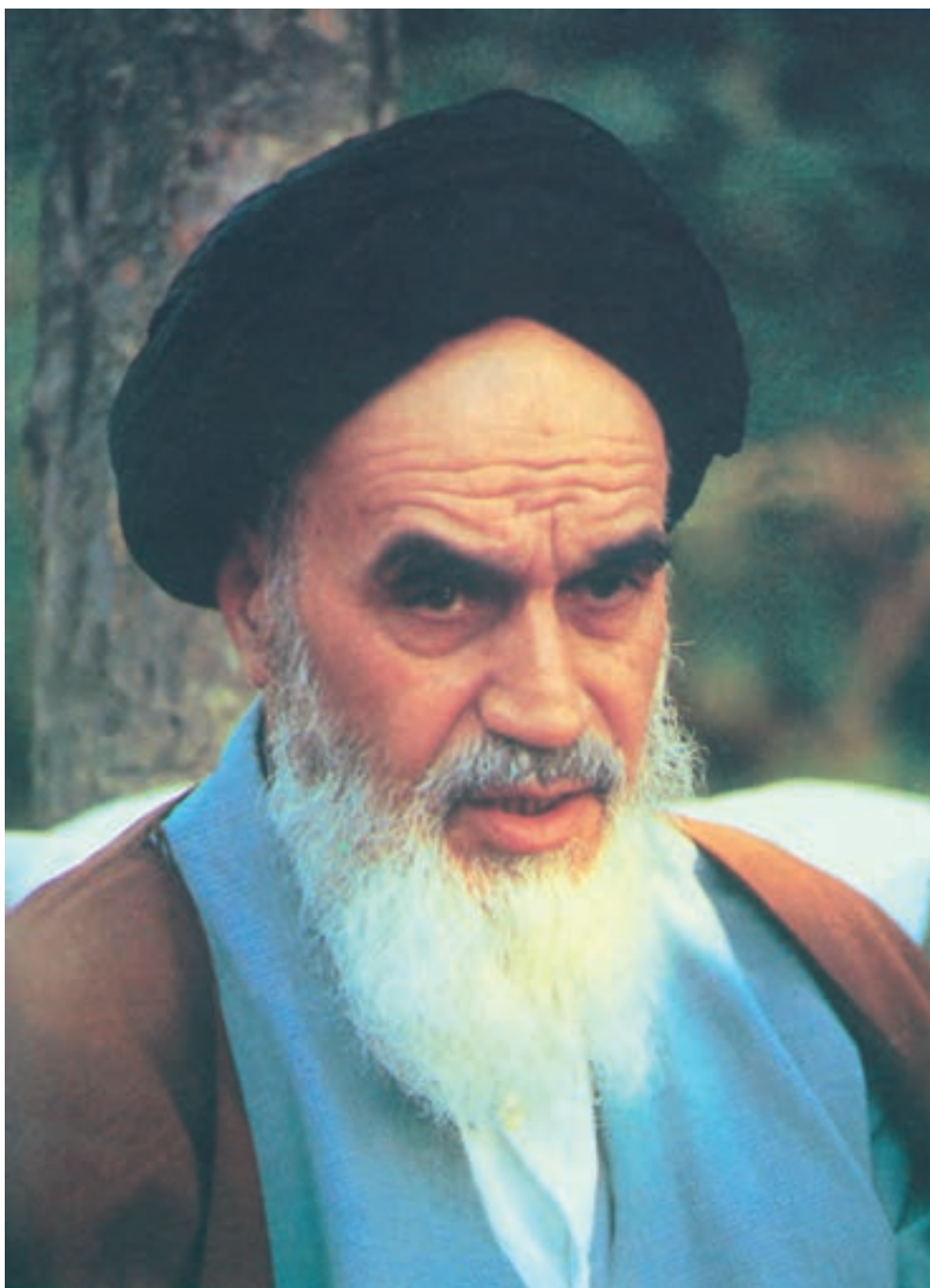
ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵ دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰ ، صندوق پستی: ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپ: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۵

حق چاپ محفوظ است

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشید و از اتکای به اجانب پرهیزید.
امام خمینی "قدس سره الشریف"

مقدمه‌ای بر چگونگی برنامه ریزی کتاب های پودمانی

برنامه ریزی تألیف "پودمان های مهارت" یا "کتاب های تخصصی شاخه کاردانش" بر مبنای استانداردهای کتاب "مجموعه برنامه های درسی رشته های مهارتی شاخه کاردانش، مجموعه ششم" صورت گرفته است. بر این اساس ابتدا توانایی های هم خانواده (Harmonic Power) مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. سپس مجموعه مهارت های هم خانواده به صورت واحدهای کار تحت عنوان (Unit) دسته بندی می شوند. در نهایت واحدهای کار هم خانواده با هم مجدداً دسته بندی شده و پودمان مهارتی (Module) را شکل می دهند.

دسته بندی "توانایی ها" و "واحدهای کار" توسط کمیسیون های تخصصی با یک نگرش علمی انجام شده است به گونه ای که یک سیستم پویا بر برنامه ریزی و تألیف پودمان های مهارت نظارت دائمی دارد. به منظور آشنایی هر چه بیشتر مربیان، هنرآموزان و هنرجویان شاخه کاردانش و سایر علاقه مندان و دست اندرکاران آموزش های مهارتی با روش تدوین "پودمان های مهارت" توصیه می شود الگوهای ارائه شده در نمون برگ های شماره (۱)، (۲) و (۳) مورد بررسی قرار گیرد. در ارائه دسته بندی ها، زمان مورد نیاز برای آموزش آنها نیز تعیین می گردد با روش مذکور یک "پودمان" به عنوان کتاب درسی مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش در "شاخه کاردانش" چاپ سپاری می شود.

به طور کلی هر استاندارد مهارت به تعدادی پودمان مهارت (M_1 و M_2 و ...) و هر پودمان نیز به تعدادی واحد کار (U_1 و U_2 و ...) و هر واحد کار نیز به تعدادی توانایی ویژه (P_1 و P_2 و ...) تقسیم می شوند. نمون برگ شماره (۱) برای دسته بندی توانایی ها بکار می رود. در این نمون برگ مشاهده می کنیم که در هر واحد کار چه نوع توانایی هایی وجود دارد در نمون برگ شماره (۲) واحدهای کار مرتبط با پودمان و در نمون برگ شماره (۳) اطلاعات کامل مربوط به هر پودمان درج شده است. بدیهی است هنرآموزان و هنرجویان ارجمند شاخه کاردانش و کلیه عزیزانی که در امر توسعه آموزش های مهارتی فعالیت دارند، می توانند ما را در غنای کیفی پودمان ها که برای توسعه آموزش های مهارتی تدوین شده است رهنمون و باور باشند.

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

دفتر تألیف کتاب های درسی

فنی و حرفه ای و کار دانش

مقدمه

تنوع وسایل الکتریکی از قبیل وسایل ارتباطی، مصرف کننده‌های خانگی و وسایل صوتی تصویری سبب شده است برق در زندگی بشر امروزی نقش اساسی داشته باشد و در بسیاری از موارد ادامه حیات با نبود برق با مشکلات عدیده مواجه می‌شود. اکثر وسایل به منظور کاهش خطرات برق گرفتگی، کاهش حجم و صرفه‌جویی اقتصادی در ولتاژهای تغذیه پایین طراحی می‌شوند، چون تولید صنعتی برق در ولتاژهای پایین از لحاظ مسائل انتقال و توزیع و اقتصادی امکان پذیر نیست، لذا یک واسطه الکتریکی لازم است که امکان طراحی هر نوع وسیله را با هر ولتاژ مورد نیاز، برای طراحان فراهم کند و در نهایت آن‌ها را به شبکه تولید صنعتی برق ارتباط دهد. این وسیله با اهمیت، ترانسفورماتور می‌باشد. ترانسفورماتورها قادرند با تغییر در اندازه ولتاژ و جریان الکتریکی، ولتاژ و جریان الکتریکی معینی را ایجاد و ارتباط مصرف کننده‌ها را از چند میلی آمپر تا چند مگا آمپر به شبکه برق برقرار کنند. ولتاژهای چند ولت تا هزاران ولت را برای مصرف کننده‌ها تامین کنند. وجود ترانسفورماتورها سبب شده است مولدهای انرژی در مکان‌های مناسب با توجه به امکانات تولید از نقطه نظر سوخت و منابع آبی ساخته شوند و انرژی تولیدی آن‌ها با سیم‌های رابط به محل‌های مصرف انتقال داده شوند. با توجه به نقش ترانسفورماتورهای یک فاز و سه فاز در ارتباط مصرف کننده‌ها به شبکه برق، طراحی ترانسفورماتورهای یک فاز تا قدرت ۳ KVA را در این مجموعه مطالعه خواهیم کرد.

اغلب سعی شده است مطالب بیشتر از بعد عملی ارائه شوند بدین منظور از جداول بیشتر استفاده شده است و در مواردی که دانستن تئوری‌ها ضروری به نظر می‌رسید بیشتر به نتایج فرمول‌های مربوطه پرداخته شده است و اثبات آن‌ها را در حد پایین دنبال کرده‌ایم امید است هنجرویان با مطالعه این مجموعه در ساخت ترانسفورماتورها، قدم‌های اولیه را بردارند. از آنجایی که هر مجموعه‌ای دور از عیب نمی‌باشد از عزیزان استدعا می‌شود در بهبود و رفع نواقص ما را یاری کنند و نظرات اصلاحی را به دفتر تالیف کتابهای درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش ارسال نمایند.

با تشکر

مؤلف

فهرست عناوین

عنوان

صفحه

۱	واحد کار اول: توانایی لحیم کاری روی سیم‌های مسی
۲	پیش آزمون (۱)
۳	۱-۱- لحیم کاری و کاربرد آن
۴	۱-۲- آماده کردن سطوح جهت لحیم کاری
۵	۱-۳- روغن لحیم و پودر نشادر
۶	۱-۴- سیم لحیم و انواع آن
۷	۱-۵- انواع هویه و کاربرد آن‌ها
۹	۱-۶- مواد تمیزکننده شیمیایی
۱۰	۱-۷- تمیز کردن سر هویه
۱۰	۱-۸- ابزارهای مورد نیاز برای اتصال سیم‌ها
۱۱	۱-۹- اصول لحیم کاری روی سیم‌ها یا هویه قلمی و القایی
۱۷	کار عملی (۱)
۱۸	کار عملی (۲)
۱۹	کار عملی (۳)
۱۹	کار عملی (۴)
۲۰	آزمون پایانی (۱)

۲۱	واحد کار دوم: توانایی اندازه‌گیری قطر سیم
۲۲	پیش آزمون (۲)
۲۳	۲-۱- طبقه بندی سیم‌ها
۲۳	۲-۲- چگالی جریان
۲۶	۲-۳- میکرومتر
۲۷	۲-۴- کار عملی (۱)
۲۸	۲-۵- کار عملی (۲)
۲۹	۲-۶- کار عملی (۳)
۳۰	آزمون پایانی (۲)

۳۱	واحد کار سوم: توانایی شناخت و بررسی عملکرد ترانسفورماتورها
۳۲	پیش آزمون (۳)
۳۳	۳-۱- تعریف و کاربرد ترانسفورماتورها
۳۳	۳-۲- ساختمان ترانسفورماتور تک فاز
۳۴	۳-۳- اساس کار ترانسفورماتور

۳۷	۳-۴- ترانسفورماتورهای ایده آل
۳۸	۳-۵- ترانسفورماتورهای حقیقی (واقعی)
۴۰	۳-۶- افت فشار کلی در ترانسفورماتورها
۴۰	۳-۷- تلفات توان در ترانسفورماتورها
۴۱	۳-۸- انواع ترانسفورماتورهای تک فاز
۴۶	۳-۹- پلاک مشخصات ترانسفورماتورهای تک فاز
۴۹	۳-۱۰- ترانسفورماتورهای سه فاز
۵۱	۳-۱۱- ترانسفورماتورهای اندازه گیری
۵۲	۳-۱۲- تشخیص سالم بودن سیم پیچ ها و عایق ترانسفورماتور
۵۴	۳-۱۳- تعیین سیم پیچ فشار ضعیف و سیم پیچ فشارقوی ترانسفورماتور
۵۴	۳-۱۴- موازی کردن ترانسفورماتورها
۵۶	۳-۱۵- نقشه خوانی و نقشه کشی ترانسفورماتور
۶۰	کار عملی (۱)
۶۱	کار عملی (۲)
۶۲	کار عملی (۳)
۶۳	آزمون پایانی (۳)
۶۵	واحد کار چهارم: توانایی سیم پیچی ترانسفورماتورهای تک فاز
۶۶	پیش آزمون (۴)
۶۷	۴-۱- محاسبه ی سطح مقطع هسته
۶۸	۴-۲- ابعاد هسته
۶۹	۴-۳- محاسبه تعداد دور سیم پیچ اولیه و ثانویه
۷۲	۴-۴- تعیین قطر اولیه و ثانویه
۷۲	۴-۵- چگالی جریان (I)
۷۳	۴-۶- تبدیل سیم های یک لایه به چند لا و بالعکس
۷۴	۴-۷- تبدیل سیم سیم مسی به آلومینیومی و بالعکس
۷۴	۴-۸- انتخاب ورق ترانسفورماتورهای تک فاز
۷۵	۴-۹- طراحی قرقره ترانسفورماتور تک فاز
۷۹	۴-۱۰- عایق های به کار رفته در ترانسفورماتور
۸۱	کار عملی (۱): سیم پیچی ترانسفورماتورهای تک فاز
۸۵	۴-۱۱- ترانسفورماتورهای باچند ورودی و خروجی
۸۸	کار عملی (۲)
۸۹	۴-۱۲- سیم پیچی اتو ترانسفورماتورها

۹۲	۱۳-۴- محاسبات عملی ترانسفورماتورهای تک فاز با استفاده از منحنی ها
۹۴	کار عملی (۳)
۱۱۸	کار عملی (۴)
	آزمون پایانی (۴)
۱۱۹	واحد کار پنجم: توانایی شناخت و بکارگیری انواع دستگاه های الکتریکی
۱۲۰	پیش آزمون (۵)
۱۲۱	۵-۱- اندازه گیری و دستگاه های اندازه گیری
۱۲۱	۵-۲- روش ها و مفاهیم اندازه گیری
۱۲۴	۵-۳- مشخصات کلی دستگاه های اندازه گیری عقربه ای
۱۲۷	۵-۴- انواع وسایل اندازه گیری عقربه ای
۱۳۴	۵-۵- اندازه گیری کمیت های الکتریکی
۱۴۲	۵-۶- تلفات ترانسفورماتورها
۱۴۸	کار عملی (۱)
۱۵۰	کار عملی (۲)
۱۵۳	کار عملی (۳)
۱۵۴	کار شماره (۴)
۱۵۵	کار شماره (۵)
۱۵۶	آزمون پایانی (۵)
۱۵۸	پاسخ پیش آزمون ها
۱۵۹	منابع و مآخذ

هدف کلی پودمان

محاسبه و ساخت ترانسفورماتور و اتو ترانسفورماتورهای تک فاز تا قدرت ۳ KVA

ساعت			عنوان توانایی	شماره توانایی	واحد کار
نظری	عملی	جمع			
۳	۹	۲۱	توانایی لحیم کاری روی سیم‌های مسی	۸	۱
۱	۱	۲	توانایی کار با ابزار و وسایل اندازه‌گیری در سیستم‌های میلیمتری و اینچی (میکرومتر)	۲	۲
۱۵	۷	۲۲	توانایی شناخت و بررسی عملکرد ترانسفورماتورها	۱۳	۳
۱۸	۲۴	۶۰	توانایی سیم پیچی ترانسفورماتورهای تکفاز	۱۴	۴
۱۲	۲۴	۳۶	توانایی شناخت و بکارگیری انواع دستگاههای اندازه‌گیری و الکتریکی	۱۰	۵
			جمع کل		

